

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Економічний факультет

Кафедра економіки та менеджменту

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «ОБГРУНТУВАННЯ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

Виконала: студентка
4 курсу, гр. ЕХ 41
Спеціальності 073
«Менеджмент»
Освітньо-професійної
програми
«Менеджмент бізнес-процесів»

_____ Аліна САЛЬНИК

Керівник наукової роботи:
кандидат економічних наук,
доцент

_____ Ірина ПЕНСЬКА

Рецензент:
кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри міжнародної
економіки і менеджменту ХНЕУ

_____ Вікторія КОЗУБ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний

Кафедра економіки та менеджменту

Освітньо-кваліфікаційний рівень перший бакалаврський рівень

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент бізнес-процесів»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Г. О. Дорошенко
підпис ініціали, прізвище

06» червня 2024 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

Аліни САЛЬНИК

1. Тема роботи: «Обґрунтування та фінансове забезпечення інвестиційної діяльності підприємства»

Керівник роботи: Пенська Ірина Олександрівна, кандидат економічних наук,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
доцент

затверджені наказом по університету від «09» квітня 2024 року №2101-5/786

2. Строк подання студентом роботи 05 червня 2024 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити: Розглянути теоретичні аспекти економічного змісту та значення інвестиційних ресурсів. Узагальнити класифікацію інвестиційних ресурсів підприємств. Визначити основні принципи, джерела формування інвестиційних ресурсів. Проаналізувати ефективність виробничо-господарської діяльності ТОВ «Нова пошта». Провести аналіз динаміки, структури, джерел формування та ефективності використання інвестиційних ресурсів ТОВ «Нова пошта». Запропонувати заходи підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ТОВ «Нова пошта».

4. План роботи

№ з/П	Назви етапів роботи
1.	Розробка та узгодження змісту дипломної роботи, ознайомлення з літературними джерелами за обраною темою
2.	Робота над теоретичним розділом роботи.
3.	Робота над другим розділом. Доопрацювання згідно з рекомендаціями наукового керівника.
4.	Доопрацювання згідно з рекомендаціями наукового керівника.
5.	Узагальнення питань проведеного дослідження. Написання вступу. Участь у конференції та публікація матеріалів.
6.	Висновки по роботі проведеного дослідження Оформлення списку літератури
7.	Остаточне оформлення дипломної роботи, подання фінального варіанту керівнику для перевірки
8.	Подання дипломної роботи на кафедру

5. Дата видачі завдання 1 вересня 2024 р.

Здобувач вищої освіти

підпис

Аліна САЛЬНИК

Керівник роботи

підпис

Ірина ПЕНСЬКА

ініціали, прізвище

Гарант освітньої програми

підпис

Ольга КРИКУН

ініціали, прізвище

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Економічний зміст інвестиційної діяльності.....	7
1.2. Основні джерела та методи фінансування інвестиційної діяльності.....	11
1.3. Інвестиційні ризики, їх класифікація та методологія аналізу.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОБГРУНТУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА».....	24
2.1. Характеристика діяльності ТОВ «Нова пошта».....	24
2.2. Аналіз господарської та фінансової діяльності ТОВ «Нова пошта»..	30
2.3. Аналіз та шляхи вдосконалення інвестиційної діяльності ТОВ «Нова пошта».....	36
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50

ВСТУП

В сучасних економічних умовах ефективний розвиток промислових підприємств ускладнюється низьким організаційно-технічним рівнем виробництва, високими витратами та недостатніми фінансовими ресурсами. І саме це спонукає підприємства до активного залучення інвестиційних коштів. Незважаючи на деякі позитивні тенденції впродовж останніх років все ж таки ефективність інвестицій залишається досить низькою. Це ставить особливі вимоги до формування інвестиційної політики, вибору інвестиційних проєктів та організації інвестиційних процесів.

Проте завдання удосконалення інвестиційної політики підприємств залишається недостатньо вивченим. Додаткові дослідження потребують вибору пріоритетних показників для оцінки ефективності інвестиційних проєктів, оцінки ефективності інвестиційних проєктів в умовах невизначеності, формування портфеля інвестиційних проєктів та розробки механізму управління інвестиційним процесом.

Обмеженість власних ресурсів, інфляційні процеси та високі відсоткові ставки банківських кредитів, що перевищують рентабельність виробничої діяльності, потребують наукового обґрунтування та можливості практичного застосування інвестування. Саме тому вивчення формування інвестиційних ресурсів на вітчизняних підприємствах в умовах кризи стає надзвичайно актуальним.

Сучасна література розглядає підходи до формування інвестиційних ресурсів, їх оптимального залучення та впливу на економічні аспекти. Вивченням цього питання займалися такі вчені: Бутко М., Дорошенко Т., Затонацька Т., Захарін С., Квасницька Р., Козяр Н., Панчишин С., Цвейг Джейсон та ін [6,10, 14, 15, 19, 20,27, 40].

Однак дотепер відсутній єдиний підхід до структурування джерел фінансування інвестицій для ефективного виконання інвестиційних проєктів. Не визначено чіткі зв'язки між структурою інвестиційних ресурсів та їхньою ефективністю використання.

Метою цієї роботи є узагальнення теоретичних засад, аналіз та опрацювання можливостей результативного використання інвестиційних ресурсів компанії в сучасних умовах. Для цього передбачається вирішення таких завдань:

- Розкриття економічного змісту поняття інвестиції та інвестиційної діяльності;
- Розкриття джерел та методів фінансування інвестиційної діяльності;
- Визначення можливих інвестиційних ризиків, їх класифікація та характеристика методології аналізу інвестиційних ризиків;
- Характеристика діяльності ТОВ «Нова пошта»;
- Аналіз господарської та фінансової діяльності компанії;
- Аналіз інвестиційної діяльності;
- Розроблення пропозицій щодо вдосконалення інвестиційної діяльності.

Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність ТОВ «Нова пошта», а предметом - теоретичні засади і практичні аспекти, пов'язані з формуванням, використанням інвестиційних ресурсів та розроблення рекомендацій щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

У роботі використовувалися методи теоретичного пошуку і узагальнення інформації з метою визначення теоретичних аспектів, методи порівняння і економічного аналізу, з метою оцінки фінансово-господарської діяльності та інвестиційної діяльності, а також графічний метод для наочного представлення результатів. Інформаційною базою є нормативно-правові акти, наукові та методичні праці, фінансова звітність та інші джерела. Практичне значення роботи полягає у використанні теоретичних та методичних напрацювань для підвищення ефективності інвестиційної діяльності ТОВ «Нова пошта».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Економічний зміст інвестиційної діяльності

Прийняття рішення щодо управління інвестиціями вважається одним із найбільш складних завдань стратегічного планування на підприємстві. Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект. Поточний стан основних виробничих фондів промислового сектора показує, що, по-перше, підприємства не отримують достатньої державної підтримки, а по-друге, що вони не в повній мірі використовують власні приховані резерви для модернізації та підвищення якості виробленої продукції. У зв'язку з цим для отримання вагомих конкурентних переваг на українському та міжнародному рівнях вітчизняним підприємствам варто звернути увагу на удосконалення своєї інвестиційної політики.

Інвестиційна політика є інструментом управління інвестиційними циклами, які представляють собою послідовне проходження інвестиційних потоків всіма фазами від моменту мобілізації інвестиційних ресурсів до отримання прибутку (або іншої корисної дії) та повного відшкодування вкладених коштів.

Також інвестиційна політика спрямована на забезпечення ефективного здійснення інвестиційної діяльності підприємства.

Перш за все необхідно проаналізувати поняття – інвестиції. В роботах науковців визначення цього поняття різняться. Розглянемо дефініції інвестиції, дослідивши думки експертів.

Таблиця 1.1 – Дефініція поняття «інвестиції»

Автор	Сутність поняття
Кейнс Дж.	Поточні інвестиції – збільшення вартості капітальних активів у результаті виробничої діяльності протягом цього періоду; Чисті інвестиції – відмінність між чистим зростанням капітальних активів та втратою вартості капіталу.
С.Фішер, Р.Дорнбуш, Р.Шмалензі	Інвестиції - витрати, пов'язані з розробкою нових виробничих потужностей для виробництва машин, фінансуванням будівництва житла, промислових або сільськогосподарських споруд, а також закупівлі.
Закон України «Про інвестиційну діяльність» 18 вересня 1991 р.	Інвестиції - це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої утворюється прибуток (дохід) чи досягається соціальний ефект.
Стельмахук А.	Інвестиції – це капітальні вкладення в основні виробничі фонди, виробничий капітал
Мочерний С.В.	Інвестиції - довгострокові вкладення капіталу в різні сфери і галузі народного господарства всередині країни і за її межами
Федоренко В.Г.	Інвестиції – це довготермінові вкладення капіталу в підприємства та галузі економіки з метою його нарощування в майбутньому та отримання прибутку
Олексєєнко Л.М.	Довгострокові інвестиції капіталу у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах у підприємницькі об'єкти або фінансові інструменти з метою отримання прибутку, збільшення капіталу або досягнення соціального ефекту
Богуславська С.	Інвестиції - закономірні економічні процеси, які полягають у використанні інвестиційних ресурсів на

	засоби праці, а також сама праця, яка вкладена у виробництво матеріальних благ.
Бланк І.О.	Інвестиції - це види фінансових, матеріальних та інших цінностей, які вкладаються інвестором в об'єкти підприємницької діяльності з метою вилучення доходу (прибутку)
Городецький А.Е. і Вороніна А.А.	Інвестиції – це економічна категорія, яка характеризує довготермінове вкладання капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою отримання прибутку.
Л.Гітман і М.Джонк	Інвестиції - це спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити збереження або зростання суми капіталу
Макконнелл К. і Брю С.	Інвестиції - це витрати на будівництво нових заводів, на верстати, устаткування з тривалим терміном служби; витрати на виробництво і нагромадження засобів виробництва та збільшення матеріальних запасів; витрати на поліпшення освіти, здоров'я працівників чи на підвищення мобільності робочої сили
Власне тлумачення	Інвестиції - це фінансові ресурси, які потенційний інвестор (власник капіталу) має намір вкласти в конкретний проект з метою сприяння розвитку певної галузі діяльності (враховуючи ризики), здобуття прибутку або досягнення соціального ефекту.

Джерело: складено автором на основі [3,24,35,37]

Враховуючи тему дослідження слід визначитися, що являє собою інвестиційна діяльність.

Таблиця 1.2 – Означення поняття «інвестиційна діяльність»

Автор	Сутність поняття
Закон України «Про інвестиційну діяльність»	Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.
Затонацька Т.	Послідовність заходів від моменту ухвалення рішення про інвестування до завершення - досягнення окупності вкладень та досягнення запланованого результату, яким може бути прибуток або соціальний ефект.
Квасницька Р.	Інвестиційна діяльність представляє собою комплекс заходів та дій, які здійснюються інституційними установами різних секторів економіки для вкладення раніше накопичених заощаджень та залучених кредитних ресурсів з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.
Панчишин С.	Інвестиційна діяльність це низка рішень та дій, які направлені на перетворення накопичень в інвестиції.
Власне тлумачення	Інвестиційна діяльність – це певні заходи, які здійснюють різні суб'єкти з метою отримання прибутку (доходу) або досягнення певного соціального ефекту.

Джерело: складено автором на основі[14, 19, 27]

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» [1] інвестиційна діяльність являє собою сукупність дій громадян, держави та юридичних осіб з метою реалізації інвестицій.

Відповідно до чинного законодавства слід відзначити суб'єктів інвестиційної активності. Зазначимо їх.

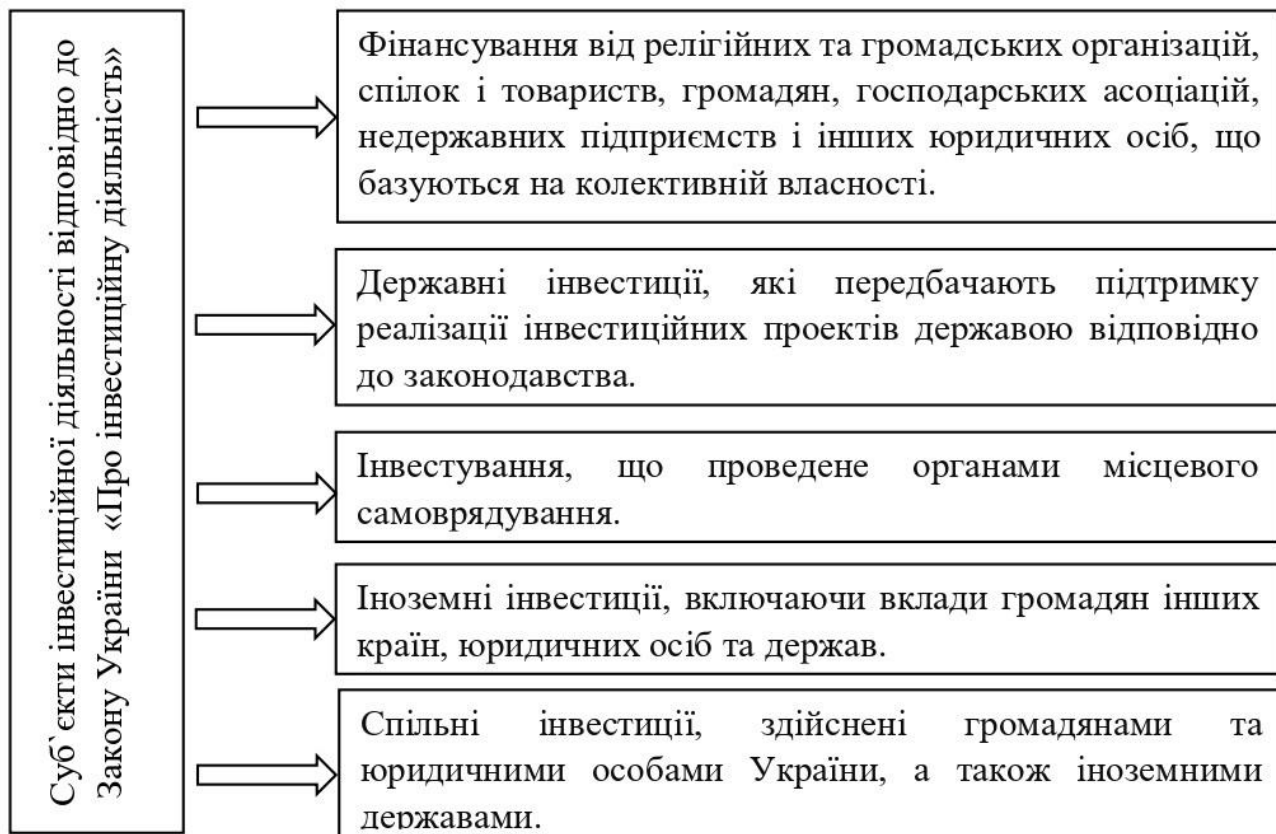

Рис. 1 2 – Суб'єкти інвестиційної діяльності

Враховуючи думку науковців слід відзначити, що інвестиційна діяльність це діяльність, що направлена на ефективне використання наявних ресурсів з метою отримання прибутку чи досягнення відповідного соціального ефекту.

1.2 Основні джерела та методи фінансування інвестиційної діяльності

Питання залучення ресурсів, необхідних для реалізації інвестиційних проектів, відіграє ключову роль у плануванні діяльності підприємства щодо

інвестицій та є необхідним елементом економічного обґрунтування інвестиційних рішень. Цей аспект планування спрямований на досягнення наступних цілей:

По-перше, забезпечення безперебійного фінансування інвестиційних проєктів.

По-друге, з максимальною ефективністю використовувати власні кошти підприємства, встановлення оптимальних пропорцій споживання та накопичення.

По-третє, підвищити економічну ефективність певних проєктів та загальної цінності підприємства.

По-четверте, забезпечення показників фінансової стійкості як окремих проєктів, так і всього підприємства, на якому вони реалізуються.

Проблему залучення капіталу слід розглядати з двох взаємозалежних напрямків, а саме, за джерелами та методами фінансування.

Найпоширеніші з методів фінансування діяльності, щодо реалізації інвестиційних проєктів зазначено на рис 1.2.

Рис.1 2 – Методи фінансування діяльності, щодо реалізації інвестиційних проєктів

Джерело: складено автором

В економічних джерелах виокремлено різні підходи стосовно методів фінансування діяльності, щодо реалізації інвестиційних проєктів. Особлива увага науковців приділена проєктному фінансуванню. В більш широкому розумінні проєктне фінансування це певні форми та методи фінансового забезпечення, необхідні для реалізації певного інвестиційного проєкту. Воно розглядається, як можливість мобілізації різноманітних джерел фінансування і передбачає визначення напрямку використання коштів для потреб реалізації інвестиційного проєкту.

У вузькому розумінні проєктне фінансування це метод фінансування інвестиційного проєкту, що характеризується певними вимогами щодо збереження гарантії повернення вкладень. Його головна складова - фінансові доходи, що генеруються інвестиційним проєктом, а також оптимальний розподіл між усіма сторонами всіх можливих ризиків.

Важливо відзначити, що джерела фінансування інвестиційних проєктів включають грошові кошти, які використовуються як інвестиційні ресурси. Вони можуть бути у вигляді залучення власного капіталу (внутрішнє фінансування) та у вигляді використання залученого та позикового капіталу (зовнішнє фінансування).

Самофінансування - це один із видів фінансування власного. Воно реалізується за рахунок коштів підприємства, яке планує реалізацію певного інвестиційного проєкту. Це означає залучення власних коштів підприємства, таких як статутний (акціонерний) капітал, також це може бути частка чистого прибутку та амортизаційних відрахувань, які сформовані під час діяльності підприємства. Формування коштів для реалізації інвестиційного проєкту повинно мати чітко визначений характер для цього виділяється окремий бюджету для проєкту.

Слід відзначити, що власне фінансування інвестиційної діяльності частіше всього застосовується коли реалізуються невеликі інвестиційні проєкти. Проєкти, що вимагають значних вкладень, тобто капіталомісткі, частіше за все, фінансуються не лише внутрішніми, а й залученням зовнішніх капіталовкладень.

Фінансування із залученням зовнішніх джерел полягає у залученні інвестиційних коштів від донорів. Це можуть бути кошти населення, державні

інвестиції та інвестиції фінансових інститутів. Кошти можуть інвестувати іноземні інвестори та нефінансові компанії, а також інвестуються додаткові фінансові вкладення власників підприємства. Це свого роду мобілізація залученого (пайового фінансування) та позикового (кредитне фінансування) капіталу.

Таблиця 1.3 – Характеристика джерел фінансування інвестиційної діяльності

Джерела фінансування	Переваги	Недоліки
Внутрішнє фінансування (власні кошти підприємства)	Доступність джерела та легкість отримання фінансування. Порівняно низький ризик банкрутства. Вища рентабельність через відсутність зобов'язань щодо виплат по залучених коштах. Збереження контролю акціонерами (власниками).	Обмеженість залучення більш великих обсягів коштів. Обмеженість незалежного контролю над ефективним використанням інвестиційних ресурсів.
Зовнішнє фінансування	Здатність залучення коштів у великих масштабах. Можливість здійснення незалежного контролю щодо ефективності використання інвестиційних ресурсів.	Тривала та складна процедура отримання фінансування. Зменшення прибутку через обов'язкові виплати за використання залучених коштів. Ризик втрати власності та управління компанією.

Мобілізація капіталу, включаючи акціонування та внески до статутного капіталу, є ключовими елементами фінансування інвестиційних проєктів. Існують кілька основних форм пайового фінансування, а саме:

1. Додаткова емісія акцій існуючого підприємства, яка дає змогу збільшити акціонерний капітал та забезпечити фінансування інвестиційних проєктів.

2. Залучення додаткового фінансування від власників підприємства для реалізації інвестиційного проєкту.

3. Утворення нового підприємства, яке спеціально призначене для впровадження інвестиційного проєкту.

Додаткову емісію акцій часто здійснюють для забезпечення фінансування великих інвестиційних проєктів, програм розвитку та диверсифікації діяльності. Цей метод дозволяє компанії отримати необхідні кошти на ранній стадії проєкту та відкласти виплату дивідендів до генерації прибутку проєктом. Акціонери контролюють використання коштів, які виділені на реалізацію інвестиційного проєкту.

Однак, слід відзначити, що процес додаткової емісії може бути часом і ресурсномістким, вимагати додаткових витрат і доказів фінансової стабільності підприємства.

Щодо кредитного фінансування, то його основними формами є – банківські інвестиційні кредити і облігаційні позички цільового призначення. Інвестиційні кредити банків особливо ефективні, коли компанії не має змоги забезпечити фінансування власними коштами або за допомогою емісії цінних паперів. Вони дозволяють розробляти гнучкі фінансові схеми, не вимагають витрат на реєстрацію та розміщення цінних паперів, і можуть збільшити рентабельність власного капіталу.

Інвестиційні кредити часто мають середньо- або довгостроковий характер і можуть включати пільгові періоди, що полегшують обслуговування кредиту, але збільшують його вартість через відсоткові виплати.

Отримання інвестиційного кредиту передбачає виконання наступних умов:

1. Подання банку, що надає кредит бізнес-плану інвестиційного проєкту.
2. Забезпечення повернення кредиту шляхом надання певної майнової застави та необхідних гарантій від третіх осіб тощо.

3. Надання банку, що надає кредит повної інформації, що підтверджує фінансову стійкість. Також оцінюється інвестиційна кредитоспроможність позичальника.

4. Чітке виконання гарантійних зобов'язань, які встановлюються кредитором.

5. Забезпечення контролю кредитором цільового використання кредитних коштів в рамках конкретного інвестиційного проєкту.

В свою чергу, цільові облігації представляють собою випуск корпоративних облігацій, кошти від яких призначені для фінансування конкретного інвестиційного проєкту. Цей метод дозволяє залучити кошти на більш вигідних умовах порівняно з умовами банківського кредитування.

Фінансовий або ж інвестиційний лізинг використовується для фінансування з тієї ж причини, що й кредитне фінансування, але у формі залучення матеріальних активів. У вітчизняних умовах він застосовується переважно до рухомого майна.

Бюджетне фінансування інвестиційних проєктів зазвичай здійснюється через цільові програми та фінансову підтримку, включаючи інвестиції у статутні капітали підприємств, бюджетні кредити, гарантії та субсидії.

Змішане фінансування передбачає комбінування перерахованих методів і може бути використане для різних форм інвестування.

Методи, що використовуються в конкретних умовах, повинні забезпечити вирішення таких завдань:

1. Забезпечення надійності фінансування протягом усіх фаз інвестиційного проєкту.

2. Мінімізація інвестиційних витрат та зростання доходів.

3. Збереження фінансової стійкості проєкту та підприємства.

4. Мінімізація ризиків та управління ними.

Отже, метод фінансування інвестиційного проєкту це спосіб залучення ресурсів задня фінансової реалізації проєкту. До основних методів фінансування інвестиційних проєктів належать:

1. Самофінансування - через залучення власних фінансових ресурсів підприємства.

2. Акціонування - через залучення коштів шляхом випуску акцій або емісії акційного капіталу.

3. Кредитне фінансування шляхом використання інвестиційних кредитів банків або випуску корпоративних облігацій.

4. Лізинг - отримання фінансування шляхом лізингової угоди на придбання обладнання або майна.

5. Бюджетне фінансування - шляхом залучення коштів з державного бюджету або спеціальних програм для фінансування проєкту.

6. Змішане фінансування шляхом використання комбінації різноманітних методів фінансування для забезпечення інвестиційного проєкту.

7. Проєктне фінансування шляхом отримання фінансування на конкретний проєкт з врахуванням його потреб і характеристик.

1.3 Інвестиційні ризики, їх класифікація та методологія аналізу

Інвестування, як вид діяльності, тісно пов'язане з поняттям ризик. Інвестиційний ризик можна описати як можливість або загрозу неповного чи часткового досягнення запланованих інвестиційних цілей, таких як отримання прибутку чи соціального ефекту, а також можливість зазнати фінансових втрат.

Для оцінки та аналізу ризиків, що виникають у зв'язку з конкретним проєктом, а також для вибору методу їхнього аналізу, важливо ознайомитися з класифікацією інвестиційних ризиків.

Враховуючи джерела виникнення інвестиційних ризиків їх можна розділити на дві групи (рис.1.3).

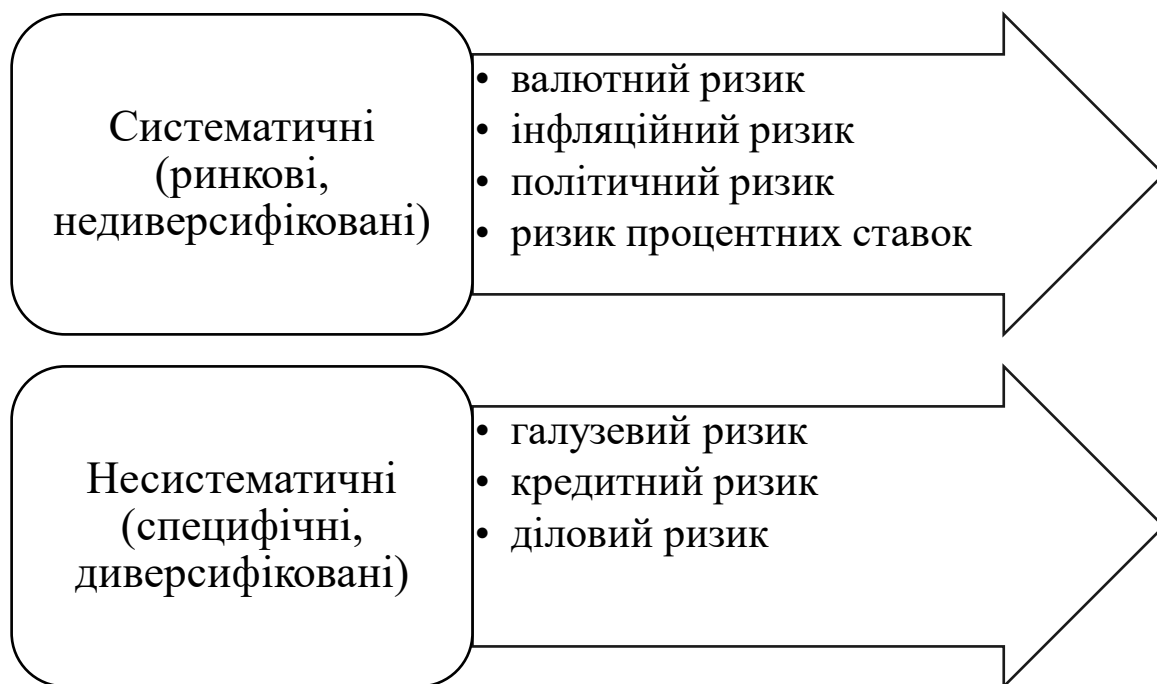

Рис.1.3 – Групи інвестиційних ризиків

До систематичних (або ринкових, недиверсифікованих) ризиків відносять ризики, які пов'язані зі станом світової економіки загалом і, як правило, визначаються зовнішніми факторами, на які інвестор не має впливу. Серед них можна виділити валютний, інфляційний, політичний та ризик процентних ставок. Таким чином, при оцінці систематичного ризику важливо враховувати рівень інфляції та можливі зміни процентних ставок.

До несистематичних (або специфічних, диверсифікованих) ризиків відносять ризики, які пов'язані з конкретним об'єктом інвестування в певній галузі економіки. До них відносяться галузевий, кредитний та діловий ризики. На відміну від систематичного ризику, несистематичний ризик може бути контрольованим інвестором за допомогою зміни стратегії та вибору оптимального інвестиційного портфеля. Часто ці ризики пов'язані з розвитком конкуренції в певному сегменті ринку, проблемами з постачальниками, або неплатоспроможністю споживачів.

Враховуючи можливість виникнення інвестиційних ризиків слід проаналізувати їх основні види (рис.1.4).

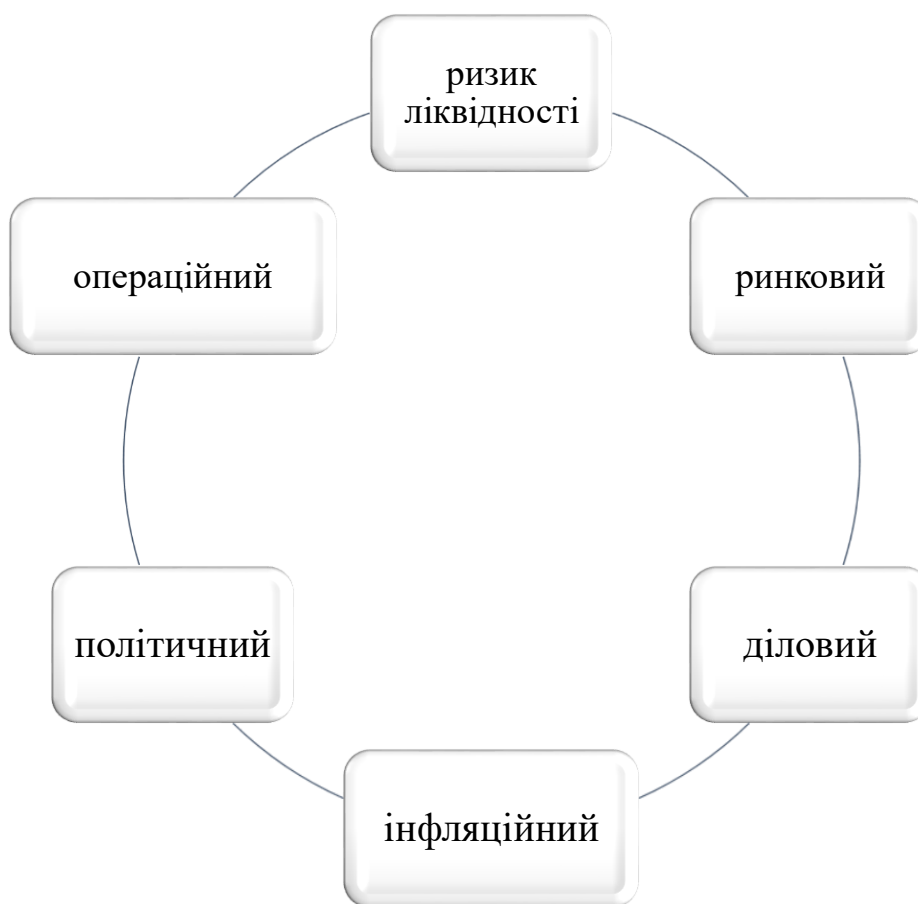

Рис. 1. 4 - Види інвестиційних ризиків

Інфляційний ризик представляє собою можливі втрати, які інвестор понесе в наслідок знецінення реальної вартості його інвестицій, активів або прибутку.

Ризик ліквідності це ризик, пов'язаний не неможливістю вилучити свої інвестовані кошти без втрат в певному періоді.

Ринковий ризик – це втрати, пов'язані зі зміною вартості активів в наслідок коливання курсу валют, відсоткових ставок, котирувань акцій, цін на товари, що являються об'єктом інвестиційної діяльності.

Діловий ризик - втрати, які визначається особливими характеристиками певного виду діяльності. Всі компанії залежать від умов ринкового середовища. Ці зміни впливають на ціну товару та на попит на нього.

Політичний ризик – це можливі втрати, що пов'язані зі змінами в політичному та економічному середовищі країни. Такі ризики, як правило, виникають в умовах нестабільної ситуації в країні. Така ситуація може призвести до зниження платоспроможного попиту.

Операційний ризик визначається ймовірністю певних технічних помилок під час проведення операцій, тобто це збій в роботі інформаційних систем або дій персоналу.

Перелік видів інвестиційних ризиків не обмежується тими, які зазначені на рисунку. До видів інвестиційних ризиків також можна віднести і функціональні ризики, ризики втраченої вигоди тощо.

В процесі реалізації інвестиційної діяльності слід розуміти, що уникнути ризиків повністю неможливо, але з метою запобігання збитків та інших небажаних ситуацій можна залучити механізми управління ризиками. Для цього важливо на етапі прийняття рішення проаналізувати зовнішні умови для інвестування та сам інвестиційний проєкт. В процесі аналізу важливо виявити потенційні загрози та оцінити можливі збитки. Під час аналізу інвестиційного проєкту необхідно провести моделювання можливих ризиків та розробити сценарії реалізації інвестиційної діяльності. Для ефективної реалізації інвестиційної діяльності важливо вибрати антикризову стратегію, в результаті якої будуть розроблені заходи по зниженню ризику, або заходи щодо страхування ризиків та створення резервів.

Для оцінки інвестиційних ризиків можна використовувати кількісні та якісні методи (Таб. 1.4).

Таблиця 1.4 – Методи оцінки інвестиційних ризиків

Якісний підхід	Кількісний підхід
✓ Метод експертної оцінки ✓ Метод визначення доцільності витрат ✓ Метод аналогій	✓ Метод сценаріїв ✓ Дерево рішень ✓ Метод Монте-Карло

Якісні методи оцінки інвестиційних ризиків передбачають опис можливих ризиків, оцінку їх наслідків і заходів щодо їх попередження.

Якісні методи оцінки інвестиційних ризиків дають можливість визначити ступінь важливості ризику та обрати ефективні способи та засоби реагування та попередження їх. Якісна оцінка включає:

- використання експертного методу передбачає аналіз оцінок експертів на підставі існуючого досвіду реалізації інвестиційних проєктів. Цей метод застосовується до кожного гіпотетичного ризику і використовується на підготовчому, першому етапі роботи з проєктом коли обсяг наявної інформації недостатній для проведення всебічного аналізу результативності провадження інвестицій;

- метод визначення доцільності витрат дає можливість виявити потенційні зони ризику з метою його мінімізації. Оцінка доцільності витрат передбачає порівняння наявних запасів і потенційних витрат, необхідних для проведення господарської діяльності, з ресурсами, що їх можна використовувати. Особливість цього методу полягає у послідовному виділенні необхідних коштів для реалізації інвестиційного проєкту, починаючи з розробки і завершуючи впровадженням. Цей метод передбачає обов'язкове порівняння фактичних витрат та заданих критеріїв. Це дає змогу керівникам своєчасно знизити витрати або припинити проєкт;

- метод аналогій передбачає розробку стратегії управління ризиком, що бере до уваги інформацію щодо реалізації аналогічних інвестиційних проєктів.

Застосування кількісних методів дає можливість розрахувати зміни, що вносяться в інвестиційні проєкти, тобто це чисельне вимірювання впливу ризику на результати інвестиційного проєкту. До кількісних методів відносяться методів, розглянемо деякі з них (рис.1.5).

Слід відзначити, що кількісні методи мають свої переваги.

Однією з переваг методу сценаріїв є те, що він визначає узагальнений вплив змін декількох факторів та враховує при цьому взаємозвідношення між ними.

Використання методу «Дерево рішень» є доцільним для оцінки ризиків у випадку, коли інвестиційні проєкти мають велику кількість варіантів розвитку. Саме використання цього аналізу надає можливість отримання комплексної оцінки

щодо ефективності. Однак обмеженням для застосування цього методу є обґрунтована кількість можливих варіантів реалізації проєкту, проте на практиці це явище відбувається зрідка.

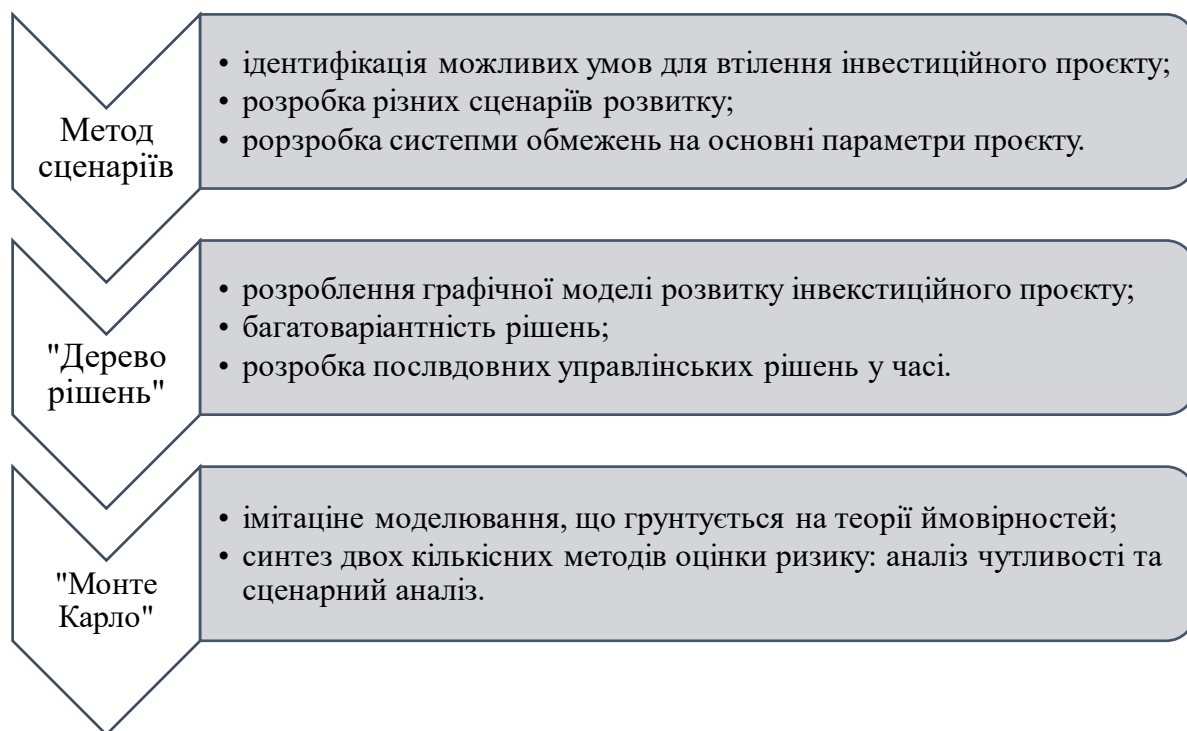

Рис. 1.5 – Характеристика кількісних методів оцінки інвестиційних ризиків.

Використання методу «Монте Карло» вважається найбільш ефективним інструментом для оцінки ризику. Він враховує невизначеність під час прийняття рішення стосовно проєкту та можливості його реалізації.

Інвестиційна діяльність вимагає від інвесторів зваженого прийняття рішення. Необхідно обрати оптимальний, з мінімальним ризиком, варіант саме його впроваджувати. Для здійснення аналізу інвестиційних ризиків в розпорядженні експертів є якісні та кількісні методи. Вони дозволяють оцінити можливі інвестиційні ризики. Вони мають свої переваги та недоліки. Їх використання може призвести до отримання суперечливих результатів. Тому, процес прийняття рішення щодо здійснення інвестиційної діяльності вимагає визначення критеріїв ефективності інвестиційної діяльності. Такі критерії зазначено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Види ефективності від реалізації інвестиційних проєктів

Вид	Зміст	Очікуваний результат	Критерії
Економічна	Різниця між фінансовими результатами реалізації інвестиційного проєкта та витратами та його розробку, впровадження, підтримку.	Збільшення обсягу виробництва; Підвищення продуктивності праці; Зменшення витрат на управління; Дохід від впровадження інновацій.	Чиста поточна вартість, NPV
Бюджетна	Залучення коштів бюджетів усіх рівнів. Визначення фінансових наслідків реалізації інвестиційного проєкту для бюджетів усіх рівнів	Позитивне сальдо бюджетних коштів в процесі реалізації інвестиційного проєкту.	Індекс прибутковості, PI
Соціальна	Врахування інтересів усіх учасників інвестиційного проєкту (регіони, галузі, підприємства, організації, спільноти, громадські рухи тощо)	Зниження рівня цін; Підвищення добробуту населення; Покращення умов життя; Розвиток критичної та соціальної інфраструктури.	Внутрішня норма прибутковості, IRR

Отже, зазначені в таблиці критерії ефективності інвестиційної діяльності, цілком логічно, можна назвати універсальними. Адже вони можуть застосовуватися для оцінки ефективності будь-яких інвестиційних проєктів. І саме вони є індикаторами успішності впровадження інвестиційного проєкту.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ТА ОБГРУНТУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА»

2.1 Характеристика діяльності ТОВ «Нова Пошта»

На українському ринку транспортних перевезень у 2001 році з'явилася нова компанія ТОВ «Нова Пошта». Дана компанія є сучасним логістичним та поштовим оператором.

Своєю діяльністю компанія наставляла на створення ефективної, швидкісної, якісної логістичної компанії, яка забезпечувала експрес перевезення різноманітних вантажів.

До складу компанії «Нова пошта» входять 6 сучасних компаній. На початку 2024 року керівництво компанії «Нова пошта» ухвалили рішення щодо зміни назви компанії на NOVA. Відповідно до стратегічних цілей компанії – її мета – забезпечення швидкої доставки всього необхідного для життя та бізнесу. Наразі, це кошти, технології, посилоківі відправлення, вантажі.

На сьогоднішній день до групи компаній NOVA включено 6 компаній, які забезпечують логістичні послуги. Отже, зазначимо які саме компанії належать до групи NOVA.

По-перше, це найбільший логістичний оператор «Нова пошта». Головною задачею якої є швидка та якісна доставка документів, посилових відправлень, великих вантажів, фрахтові перевезення та фулфілмент. Фулфілмент є досить новим напрямом роботи «Нової пошти» та передбачає виконання цілого комплексу операцій, які включають обробку замовлень, їх зберігання, комплектування, пакування та безпосередньо доставлення товару споживачеві та відповідна робота з його повернення. Мережа «Нової пошти» складає 11,4 тис. відділень та 15,5 тис. поштоматів на території України.

По-друге, Nova Post Europe, головна задача надавати якісні логістичні послуги для клієнтів на території європейського союзу. Слід відзначити, що ця компанія, хоча й має зв'язок з головним офісом компанії в Україні, але має свій

власний бізнес-юніт. Сьогодні налічується 83 відділення в одинадцяти країнах. Відділення є в Молдові, Польщі, Німеччині, Чехії, Італії, країнах Балтії.

По-третє, до складу групи NOVA входить NovaPay. Вона являє собою небанківську фінансову установу. Її задача надавати фінансові послуги як приватним клієнтам, так і бізнесу за рахунок створення власної міжнародної платіжної системи. В грудні 2022 року досягнуто максимум в роботі, а саме здійснено в секунду - 2,6 млн. транзакцій та 100 операцій.

По-четверте, це компанія Nova Global. Ця компанія направляє свої зусилля на створення продуктів та цифрових рішень в логістичній сфері для приватних клієнтів та бізнесових клієнтів. Робота безпосередньо направлена на співпрацю з міжнародними онлайн ресурсами, маркетплейсами. Тобто фокус на глобальний ринок електронної комерції. За допомогою цієї компанії є можливість налагодити логістичні зв'язки з будь-якою країною через єдину API платформу. На сьогодні коло країн, які охоплені Nova Global стрімко зростає і до їх числа відноситься Америка, країни Європи, Великобританія, Китай.

По-п'яте, до складу групи входить Supernova Airlines. Перед цією компанією стоїть задача авіа доставки вантажів з різних точок світу. В планах є забезпечення трансконтинентальних польотів вантажними літаками.

По-шосте, до групи входить Nova Digital, це IT-компанія, головною задачею якої є створення веб-додатків та відповідного програмного забезпечення. На сьогоднішній день компанія Nova Digital залучила 32 млн. приватних та корпоративних клієнтів. Головні показники діяльності групи NOVA зображено на рис.2.1.

На виклик сьогодення, група компаній NOVA, прийняла рішення про створення нової сьомої компанії Нова Енерджи. Головним завданням цієї компанії буде генерація енергії на постійній основі. А саме генерація електроенергії сонцем та газом.

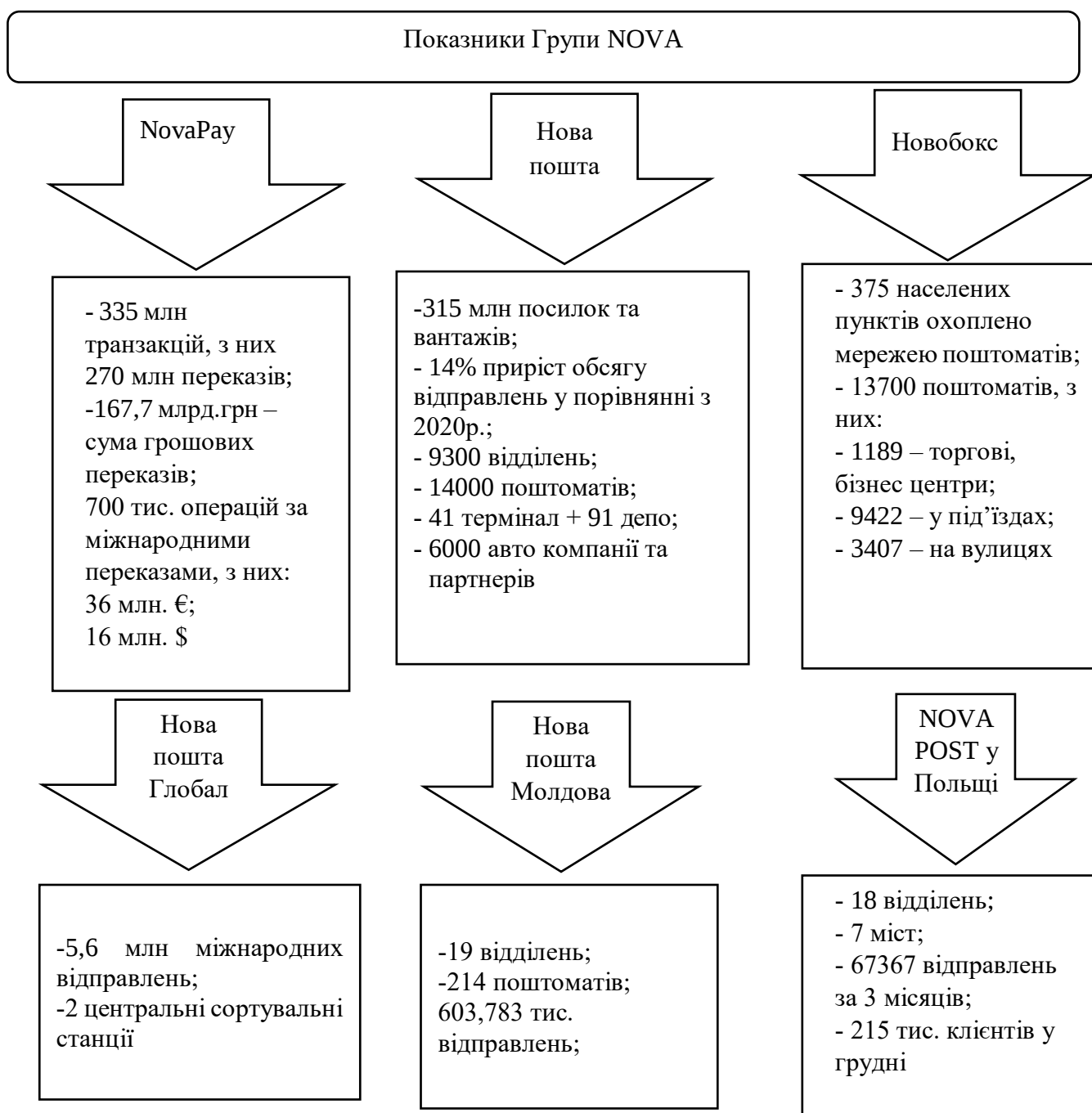

Рис. 2.1 – Показники діяльності групи NOVA за 2022 рік

Компанія «Нова пошта» є беззаперечним лідером щодо надання логістичних послуг в Україні. Саме вона здійснює швидку та просту доставку відправлень своїм клієнтам. Мережа відділень «Нової пошти» достатньо розгалужена. Їх кількість збільшується. На рис.2.2 зображено кількість відділень.

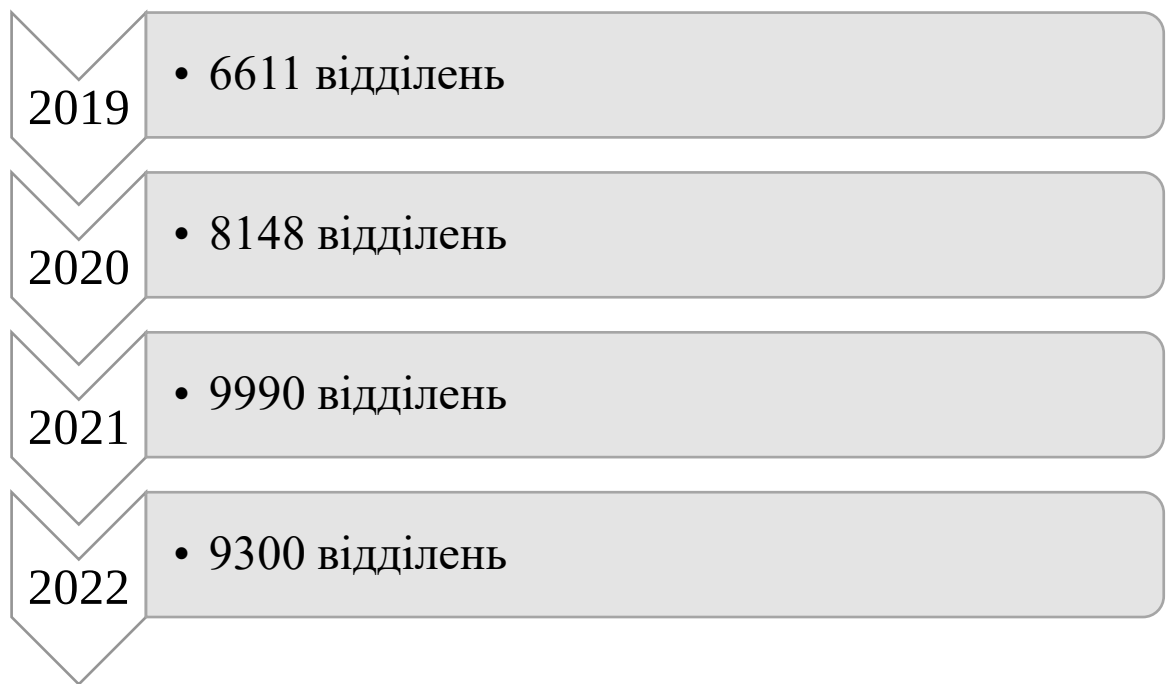

Рис.2.2 – Мережа відділень

Як видно з рис.2.2 починаючи з 2019 року кількість відділень «Нова пошта» стрімко збільшувалась протягом 3-х років. У 2022 році кількість відділень скоротилася в наслідок повномасштабного вторгнення та окупації територій України. На сьогоднішній день ситуація змінилася, компанія «Нова пошта» налічує 11400 відділень.

Одним з наочних показників роботи компанії «Нова пошта» є кількість відправлень. На рис. 2.3 видно, що кількість відправлених посилок у 2022 році зменшилася на 15% проти 2021 року. Така ситуація склалася внаслідок окупації територій України. Слід відзначити, що в 2022 році 420539 посилок компанією «Нова пошта» було доставлено на деокуповані території. Крім того, 22073 тони гуманітарної допомоги було доставлено компанією за власний кошт. Компанія постійно намагається покращити показники своєї діяльності, 30 грудня 2022 року компанія встановила новий рекорд і здійснила 1,9 млн. новорічних відправлень протягом доби.

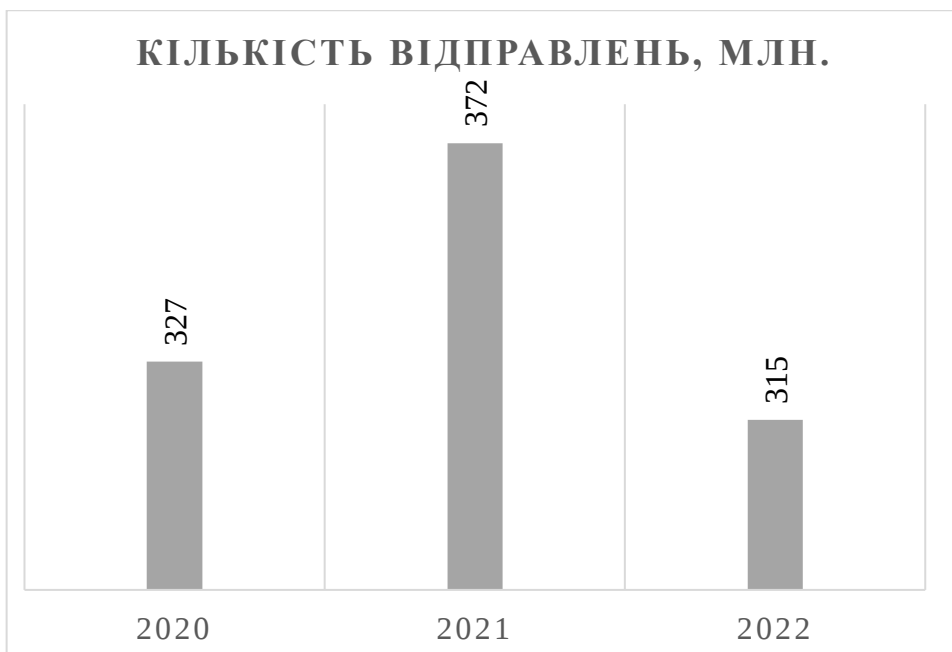

Рис.2.3 – Кількість опрацьованих посилок.

Для створення більш зручних та комфортних умов для отримання посилок компанія «Нова пошта» застосовує різноманітні способи доставки посилок. А саме, отримати посылку можна у відділенні, адресна доставка кур'єром, або в поштомоті, які знаходяться в зручних місцях для клієнтів (в бізнес центрах, торгових центрах, на вулицях, у під'їздах). Розвиток цієї мережі доставлення відправлень можна побачити на рис.2.4.

Рис.2.4 – Мережа новобокс

Лише в 2022 році компанія «Нова пошта» встановила додатково 4353 поштомата. Для їх обслуговування та встановлення нових залучено 100 інженерів. Це сучасний, зручний спосіб як отримати, так і відправляти посилки. Клієнт заощаджує кошти та час на відправлення посилки, може зробити це в будь-який зручний для нього час.

Термін поставки посилки по території України складає в середньому 23 години. В 2023 році цей час скоротився до 22 годин.

Повномасштабне вторгнення внесло свої корективи в діяльність нової пошти. Багато відділень закрилися, частина перебувало на окупованих територіях, частина вщент знищено. Як саме компанія «Нова пошта» відтворювала свою роботу можна побачити на рис.2.5.

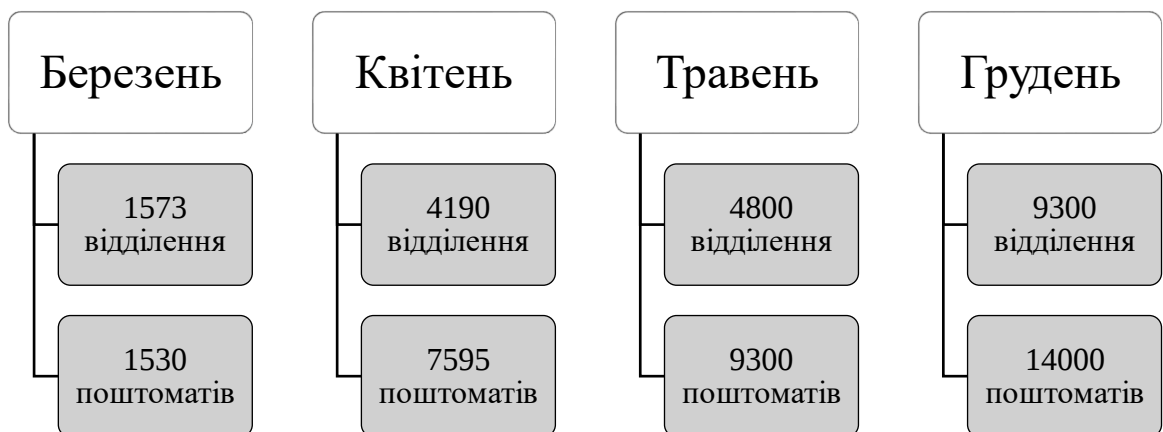

Рис.2.5 – Кількість працюючих відділень та поштоматів протягом 2022 року

У перші тижні війни нова пошта надавала своїм клієнтам наступні послуги:

- приймала та доставляла посилки;
- здійснювала міжнародні відправлення;
- надавала фінансові послуги: грошові перекази, можливість зняття готівки з картки клієнта, поповнення мобільного зв'язку, сплата комунальних послуг;
- переказ коштів без сплати комісії на спеціалізовані рахунки: Збройні сили України; фонд Сергія притули; фонд «Повернись живим».

Компанія «Нова пошта» є беззаперечним лідером в Україні щодо надання якісних логістичних послуг.

2.2 Аналіз господарської та фінансової діяльності ТОВ «Нова пошта»

Відповідно до даних ДФС України група «Нова пошта» входить до ТОП-20 компаній, найбільших платників податків до бюджетів всіх рівнів.

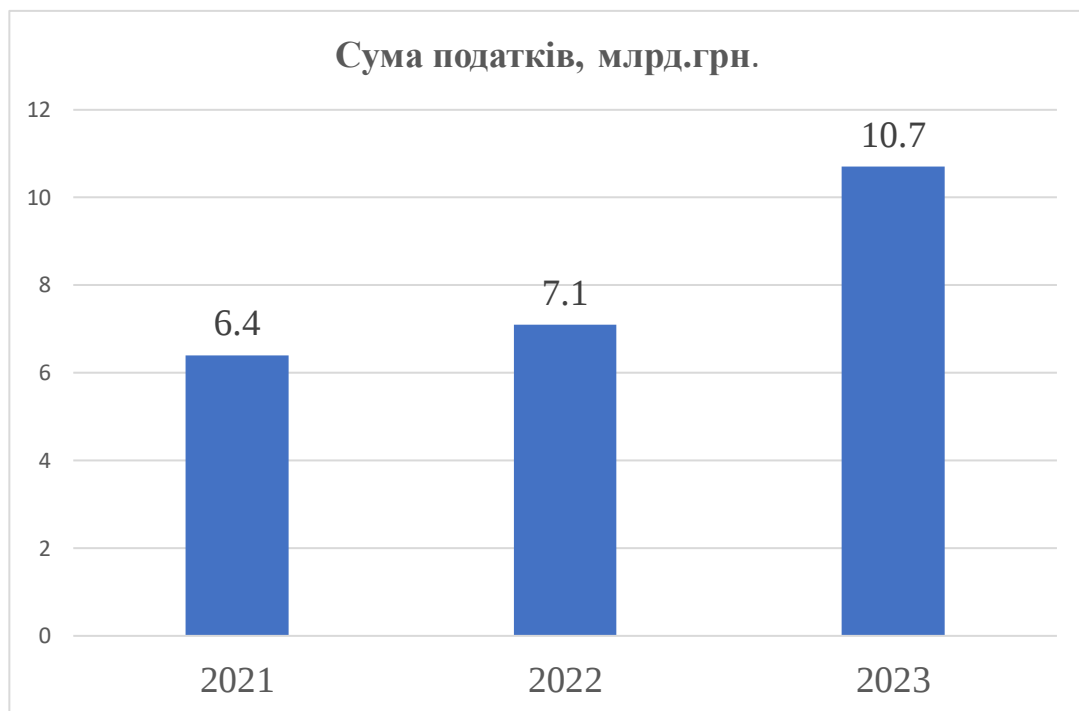

Рис. 2.6 – Обсяг податкових відрахувань «Нова пошта»

Джерело: складено автором [26]

Як видно з рис. 2.6 компанія з кожним роком нарощує суму податкових надходжень до державного бюджету України та бюджетів всіх рівнів. Відповідно у 2023 році ця сума склала 10,7 млрд. грн., що на 50% більше за показники минулого періоду. Слід відзначити, що компанія «Нова пошта» сплачує до бюджету податок на додану вартість, податок на прибуток, військовий збір, єдиний соціальний внесок, податок на доходи фізичних осіб та інші збори.

З метою покращення рівня та якісних характеристик наданих послуг

компанія створила чотири основних цифрових сервіси. До складу цих сервісів входять рис.2.7.

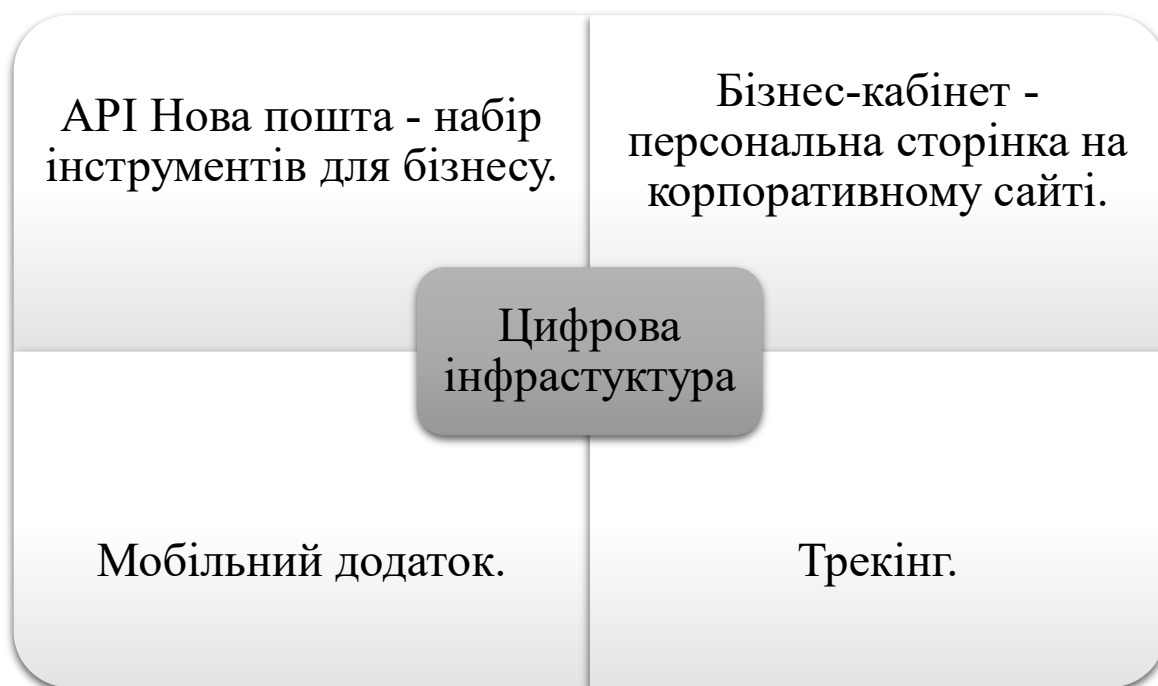

Рис. 2 .7– Цифрова інфраструктура для клієнтів компанії «Нова пошта»

Джерело: складено автором

Наявність розгалуженої цифрової інфраструктури дає клієнтам безліч переваг, що в свою чергу спрощує процеси та покращує якість обслуговування компанії.

Так, наявність API, інструменту для автоматизації роботи з компанією, дозволяє швидко інтегрувати логістичні процеси в бізнес. Цей інструмент має єдину точку входу для клієнтів та сервісів. Це значно пришвидшує час обробки замовлень.

Наявність власного бізнес-кабінету дає можливість створити власну сторінку на сайті корпорації, керувати своїми відправленнями, накладні створюються самостійно клієнтом у власному кабінеті, крім того через особистий кабінет можна викликати кур'єра.

Використання мобільного додатку дає клієнту можливість відстежувати відправлення 24/7.

Використання трекінгу дає можливість клієнтові спостерігати за

пересуванням відправлення. Видно місцезнаходження посылки, здійснити переадресацію, збільшити термін зберігання та навіть сплатити послуги доставки.

Наявність цифрової інфраструктури направлено на покращення якості послуг компанії та підвищення індексу лояльності клієнтів.

Таблиця 2.1 – Показники якості та лояльності клієнтів

Показник, %	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Вчасна доставка у відділення	96,0	97,2	99,48
Вчасна доставка до дверей	89,0	90,1	94,54
Вчасна забирання відправлень за адресою	98,3	90,5	96,40
NPS – індекс лояльності клієнтів	74,6	72,3	78

Джерело: складено автором [26]

З таблиці 2.2 видно, що показники якості наданих послуг досить високі, є незначне зниження цих показників у 2022 році, це викликане періодом відновлення роботи внаслідок повномасштабного вторгнення. Ситуація до кінця 2022 року вирівнялася. За показниками 2023 року індекс лояльності клієнтів досить високий.

Відповідно до методології Reputation Institute (Массачусетс, США) для розрахунку індексу репутації використовується глобальна модель RepTrak. Цей показник дає можливість ретельно оцінити ефективність залучення зацікавлених сторін. Репутація розраховується по шкалі від 1 до 100. Показник компанії «Нова пошта» вже три роки поспіль має високий показник, що свідчить про хорошу репутацію.

Для забезпечення високого рівня надання послуг компанія «Нова пошта» надає постійну клієнтську підтримку та обробляє звернення клієнтів. Так, за даними компанії у 2022 році біло опрацьовано близько 11 млн. звернень. При цьому, 84,5% запитів від клієнтів вирішуються під час розмови. Із загальної кількості звернень 86,2% звернень біло телефоном в контакт-центр, 11,9% онлайн звернення в чатботах та 1,8% звернень в соціальних мережах. Крім того, компанія «Нова пошта» для спілкування з клієнтами застосовує діджитал-канали. У 2022

році опрацьовано 200 тисяч звернень. Слід зауважити, що 97,62% запитів отримали відповідь протягом 30 хвилин.

Проведено аналіз показників виробничо-господарської діяльності ТОВ «Нова пошта». Такий аналіз да можливість визначити, як використовуються виробничі, матеріальні, інтелектуальні, фінансові ресурси компанії.

Для аналізу показників доходу компанії «Нова пошта» скористаємося балансом та звітністю про фінансову діяльність ТОВ «Нова пошта» зв 2021-2023 роки. Спочатку проаналізуємо показники доходів (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 - Показники доходу компанії за 2021-2023 роки, у млрд грн

Показник	Роки		
	2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	20843502	23687034	36468879
Валовий прибуток	4402498	4410502	7843842
Прибуток від операційної діяльності	2794933	2530417	3808343
Чистий прибуток	2600320	2135960	3967156

Джерело: складено автором на основі звітності [26]

Аналізуючи показники таблиці 2.2 видно, що протягом даного періоду компанія «Нова пошта» отримувала стабільний прибуток від своєї діяльності. Так, в 2023 році компанія отримала чистий прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у розмірі 36,5 млрд. грн. Це значно вище, ніж у попередні періоди. Так, у 2023 році ця сума на 35% була більшою, ніж у 2022 році та відповідно на 42,8% більшою порівняно з доходами у 2021 році.

Аналізуючи показники чистого прибутку, який отримала компанія «Нова пошта» протягом трьох років слід відзначити, що у 2022 році показник прибутку значно нижчий порівняно з попереднім роком. Це викликано тим, що частина відділень, активів компанії знищено, пошкоджено та знаходяться на окупованих територіях. Компанія «Нова пошта» відновила свою роботу в повному обсязі і це

позначилося на значному підвищенні чистого прибутку в 2023 році. Так, у 2023 році чистий прибуток компанії «Нова пошта» складає 3,9 млрд. грн.

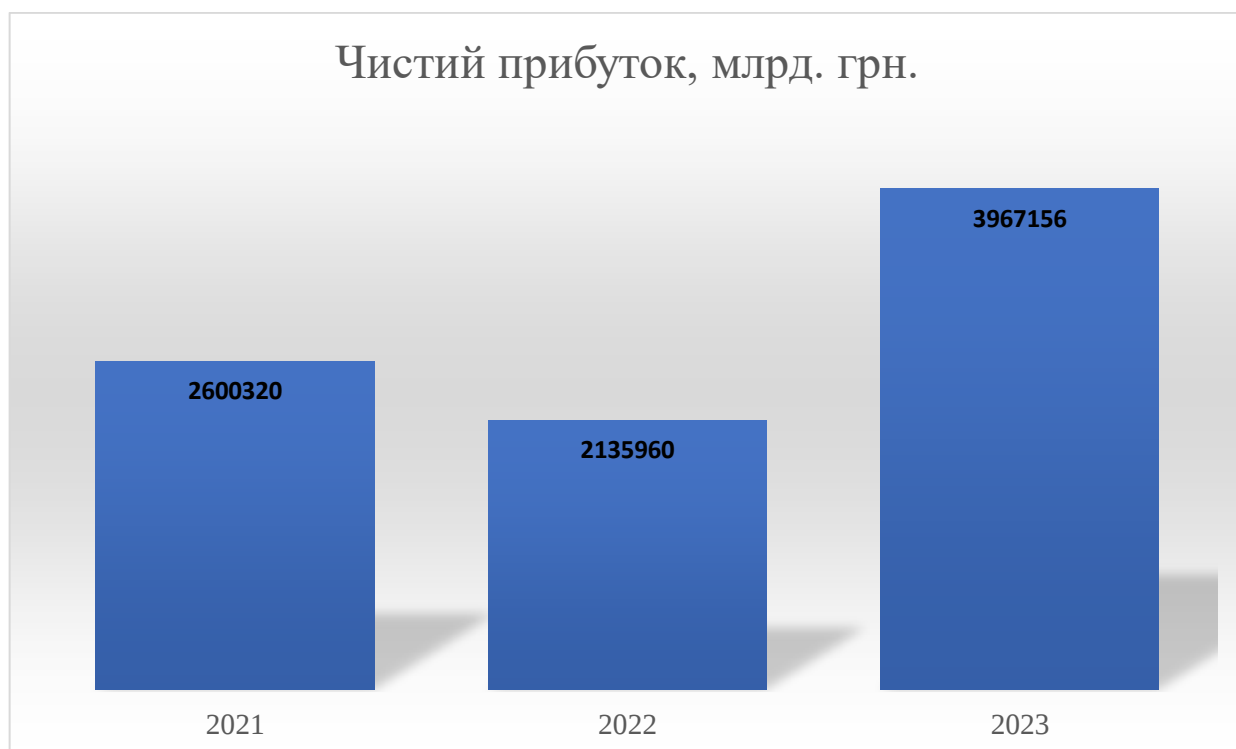

Рис.2.8 - Чистий прибуток ТОВ «Нова пошта» за 2022-2023 роки

Розглянемо структуру витрат компанії «Нова пошта» за 2021-2023 роки (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 - Структура витрат ТОВ «Нова Пошта» за 2021 – 2023 р., млрд. грн

Показник	Рік			Відхилення (+,-)	
	2021	2022	2023	2023/2021	2023/2022
Матеріальні затрати	2133966	3790551	3522561	+1388595	-267990
Витрати на заробітну плату	5742731	5345909	8491614	+2748883	+3145705
Соціальні відрахування	1213180	1131262	1724662	+511482	+593400
Амортизація	1406127	1769538	2317382	+911259	+547844
Інші операційні витрати	8939137	9845545	17185591	+8246454	+7340046
Разом	19435141	21892815	33241810	+13806669	+11348995

Джерело: складено автором на основі звітності [26]

Аналізуючи показники таблиці 2.3 можна зробити висновок, що у 2023 році загальні витрати компанії «Нова пошта» склали 33241,2 млрд. грн., що на 13806,7 млрд. грн. більше ніж у 2021 році та відповідно на 11348,9 млрд. грн. більше порівняно з 2022 роком.

Переважну долю витрат компанії складають інші операційні витрати та оплата праці.

Як видно з рис. 2.9 витрати на заробітну плату в 2022 році скоротилося, це було внаслідок скорочення штату працівників, що спричинено повномасштабним вторгненням. Внаслідок чого кількість працюючих відділень скоротилося, частина відділень перебуває на окупованих територіях. Протягом 2023 року повністю відновлено роботи компанії, відкриті нові відділення про що свідчить і значне зростання витрат на заробітну плату. Порівняно з 2022 роком ці витрати зросли на 3145,7 млрд. грн.

Рис. 2.9 – Витрати на заробітну плату компанії «Нова пошта» за 2021-2023 роки

Джерело: складено автором

Проаналізуємо основні економічні показники компанії «Нова пошта» за 2021-2023 роки

Слід відзначити, що відповідно до таблиці 2.4 видно, що діяльність роботи компанії та високому рівні. Показники рентабельності високі. Постійно зростає

обсяг послуг, які надає компанія. Відповідно темпи зростання наданих послуг перевищують темпи зростання витрат. Це в свою чергу характеризує зростання рівня прибутку компанії. У компанії достатньо коштів для стабілізації роботи в умовах воєнного стану та постійно створює умови для покращення рейтингу на ринку логістичних послуг. Спостерігається і зростання обсягів виробництва.

Таблиця 2.4 – Характеристика економічних показників компаній «Нова пошта» за 2021-2023 роки

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп зростання 2022р/2021р, %	Темп зростання, 2023р/2022р, %
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, млрд. грн	355	475	1328	133,8	279,5
Середньорічна величина оборотних активів, млрд. грн	975	1650	2100	169,2	127,3
Фондовіддача	22,25	22,10	10,13	99,3	45,8
Рентабельність активів, %	22,6	18,1	15,1	80,1	83,4
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	8,1	6,36	6,40	78,5	100,6
Рентабельність оборотних активів, %	35,0	29,0	34,2	82,6	117,9

Джерело: складено автором на основі звітності [26]

Спостерігається, що розподілення активів здійснено ефективно, норма прибутків на активи збільшилась. Норма повернення активів має досить високе значення, показник стабільний. Значних коливань немає. Отже, компанія отримує стабільний прибуток від своїх поточних активів.

2.3. Аналіз та шляхи вдосконалення інвестиційної діяльності ТОВ «Нова пошта»

Прибутковість, стабільність та рейтинг компаній на залежить від ефективної інвестиційної діяльності. Кожна компанія, підприємство прагне залучити інвесторів і в свою чергу сама інвестує кошти з метою отримання прибутку.

Група NOVA, до складу якої входить і найбільший логістичний оператор України - ТОВ "Нова пошта", у 2023 році вклала в економіку України 5,3 млрд. грн. Це у 2,5 рази перевищує інвестиції 2022 року, як становили 2,1 млрд. Планові суми інвестицій на 2024 рік становлять в розрахунку 7 млрд. грн.

Найбільша частка капітального інвестування у 2023 році - 2,4 млрд грн - виділялася на автоматизацію існуючих терміналів та будівництво нових. За рахунок цього забезпечується безперебійна доставка в умовах постійного зростання обсягів вантажів і не втрачати швидкість: на сьогодні швидкість доставки посилок - 1040 щохвилини, а протягом святкових, пікових днів - 1400.

Ще одна значна стаття витрат – витрати пов'язані з розвитком існуючої мережі відділень та поштоматів для забезпечення крокового доступу до них. На цю мережу було спрямовано 1,1 млрд. грн. В результаті мережа "Нової пошти" в Україні налічує понад 27 тис. точок обслуговування.

Також з інвестиційного бюджету 1,2 млрд. грн. були витрачені на автоматизацію робочих місць і ремонт відділень, щоб зробити їх зручними і доступними для різних груп споживачів і працівників.

На оновлення транспортного парку і контейнерів у 2023 році було виділено 233 млн. грн. на IT і R&D - 338 млн. грн, а на розвиток напряму фулфілмента відповідно 17 млн. грн.

На балансі ТОВ «Нова пошта» станом на 2023 рік обліковуються такі фінансові інвестиції в інші компанії (таб. 2.5).

Отже, враховуючи кількість компаній, які обліковуються на балансі ТОВ «Нова пошта» можна зазначити, що компанія здійснює досить активну інвестиційну діяльність, що характеризує досить стабільну позицію компанії в рейтингу успішних компаній на ринку логістичних послуг.

Таблиця 2.5 – Фінансові інвестиції ТОВ «Нова пошта»

Підприємство	Частка володіння, %	Сума інвестицій, грн.
1	2	3
ТОВ «НоваПей»	75	100 339 075,00
ТОВ «НП Сервіс»	100	300 000,00
Приватне підприємство «Агріком-Інвест»	100	36 714 000
Приватне підприємство «Стенд Плюс»	100	45 248 000
ТОВ «НОВА ПЛЕЙС»	99	40 678 263,00
ТОВ «ПОДОЛ-ЕКСПО»	99,67	1 585 450 000,20
ТОВ «КОМПАНІЯ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СЕРВІСУ»	85	509 999 999,91
ТОВ «Дніпро девелопмент Груп»	95,5	1 551 462 964,78
ТОВ «НОВОБОКС»	99,24	1 166 447 160,19
NEW POST INTERNATIONAL POLAND SP. ZOO	92	615 427,72
ТОВ «НП Діджитал»	85	53 076 000,00
NEW POST INTERNATIONAL MLD SRL	100	15 281 465,12
NOVA POST Lithuania UAB	100	446 957 962,25
NOVA GLOBAL GE GmbH	100	78 260 510,00
Nova Poshta Global Ro S.R.L.	100	39 315 661,64
NOVA POST Estonia OU	100	12 007 013,98
NOVA POST Latvia SIA	100	15 959 571,00
NOVA GLOBAL CZ	100	47 190 409,64
ТОВ «Нова Пост Європа»	100	50 000 000,00
NOVA POST FR SAS	100	21 502 860,04
NOVA POST IT S.R.L.	100	14 305 103,50
NOVA POSHTA DELIVERY S.L.	100	1 927 530,00
NOVA POST SK s.r.o	100	11 390 553,70
NOVA POST BELGIUM	100	2 110 395,00
NOVA POST BULGARIA	100	2 050 187,19
Nova Post HU Kft	100	16 224 242,72
ТОВ «Нео-Транс»	1	88 975,00
ТОВ «НП Глобал»	1	4 540 669,5

Джерело: складено автором на основі звітності [26]

Проаналізуємо рух коштів ТОВ «Нова пошта» у результаті здійснення інвестиційної діяльності протягом 2021-2023 років.

Таблиця 2.6 – Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності тис. грн. ТОВ «Нова пошта» за 2021-2023 роки

Стаття	Роки			Відхилення (+,-)	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Надходження від реалізації фінансових інвестицій		239342	403263	-	+163921
Надходження від реалізації необоротних активів	65753	12871	9208	-52882	-3663
Надходження від отримання відсотків	99305	130817	117120	+31512	- 13697
Інші надходження	-	32727	134791	-	+102064
Витрати на придбання фінансових інвестицій	-	735627	110719	-	- 624908
Витрати на придбання необоротних активів	3529941	2183227	5275042	-1346714	+3091815
Витрати на надання позик	1574572	342139	754050	-1232433	+411911
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	2511241	4955381	2579746	+2444140	-2375635

Джерело: складено автором на основі звітності [26]

З огляду на дані, що зазначені в таблиці 2.6 та рис.2.10 можна зробити висновок, що компанія "Нова пошта" отримує прибуток від інвестиційної діяльності. Хоча, чистий грошовий потік, що виникає в результаті інвестиційної діяльності підприємства, не вважається його основним джерелом забезпечення

фінансових потреб. Він передбачається статутними документами як переважно обслуговуючий і зазвичай має від'ємне значення, оскільки прибуток від інвестицій часто недостатній для покриття потреб підприємства в інвестиційному капіталі, особливо для фінансування реальних інвестицій.

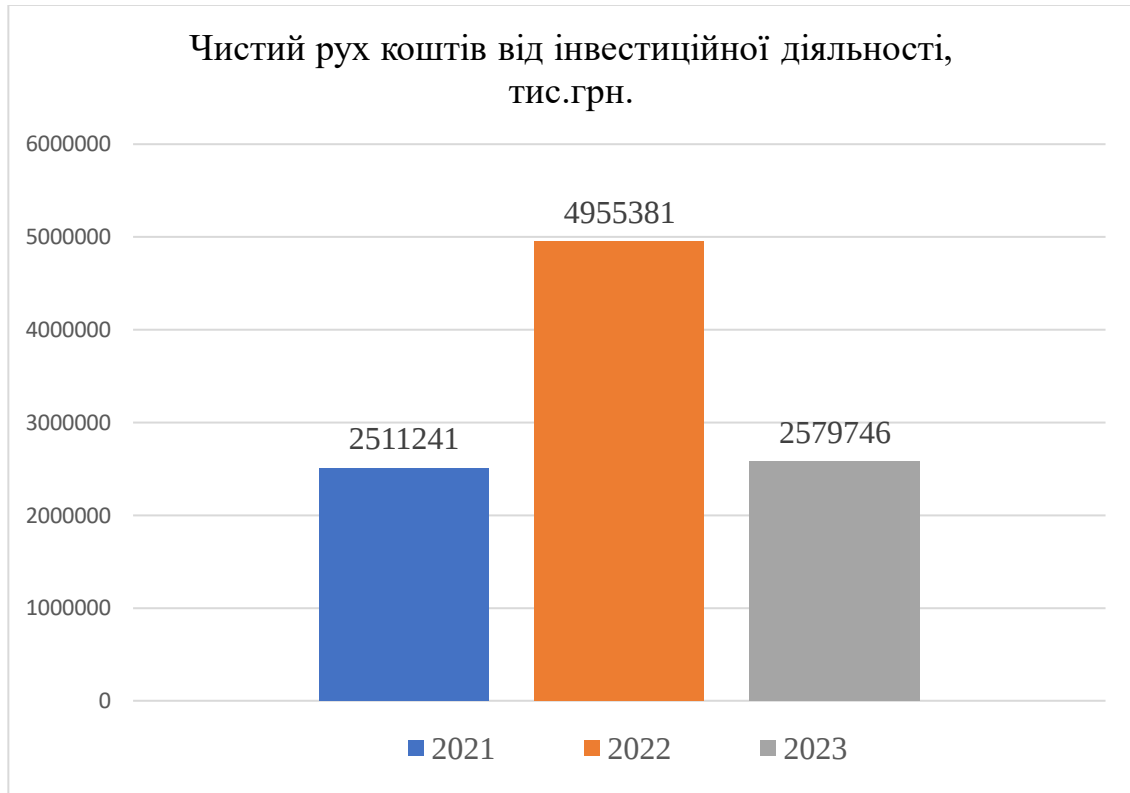

Рис. 2.10 – Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності

Джерело: складено автором

Що стосується структури надходжень та витрат в рамках здійснення інвестиційної діяльності, то з таблиці 2.5 та рис.2.10 видно, що у 2022 році були найвищі надходження від реалізації необоротних активів, а витрати на придбання необоротних активів найвищими були у 2023 році. У 2023 році спостерігалися значні інші надходження від інвестиційної діяльності. Також у 2021 році спостерігалися значні витрати на надання позик.

Для оцінки інвестиційної діяльності можна застосувати певний алгоритм по вивченню фінансової звітності. Аналіз фінансової звітності дасть повну характеристику фінансових можливостей компанії та значить певні проблеми, які можуть бути у компанії.

Рис. 2.11 – Процедура аналізу інвестиційної діяльності

Результати проведеного аналізу можна побачити у таблиці 2.6.

З таблиці можна зробити висновок, що фінансовий стан ТОВ «Нова пошта» є стабільним, і компанія має низький рівень залежності від залучених джерел інвестування, що підтверджується коефіцієнтами фінансової автономії та концентрації залученого капіталу. Однак рентабельність капіталу низька, а втрати від інвестиційної діяльності свідчать про те, що більшість коштів вкладається в інвестиційні проекти з власних ресурсів. Рівень фінансових доходів також незначний. Тому для підвищення інвестиційного потенціалу необхідно вжити заходів щодо поліпшення фінансової гнучкості, ділової активності та платоспроможності з боку адміністрації.

Дослідження дозволить ТОВ «Нова пошта» об'єктивно здійснити моніторинг інвестиційної діяльності, встановити тиск окремих бізнес-операцій на загальні результати та оперативно реагувати на зміцнення інвестиційного потенціалу з урахуванням можливих джерел та їх оптимізації.

Таблиця 2.6 – Показники аналізу інвестиційної діяльності ТОВ «Нова пошта»

№	Показники	Роки			Відхилення, %	
		2021	2022	2023	2021/ 2022	2022/ 2023
1. Показники фінансової стійкості та структури капіталу						
1.1	К фінансової автономії	0,71	0,70	0,73	98,2	104,4
1.2	К фінансової залежності	1,4	1,42	1,36	101,8	95,7
1.3	К фінансового ризику	0,4	0,42	0,36	106,4	85,7
1.4	К концентрації залученого капіталу	0,29	0,30	0,27	104,5	89,5
1.5	К структури покриття довгострокових вкладень	0,1	0,096	0,18	94,0	186,4
1.6	К структури залученого капіталу	0,27	0,23	0,47	84,6	209,4
1.7	К фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,9	0,91	0,85	101,0	93,5
2. Показники рентабельності						
2.1	R сукупного капіталу	5,45	7,58	4,29	139,1	56,6
2.2	R власного капіталу	6,44	8,97	5,03	139,2	56,1
3. Показники реальних та фінансових інвестицій						
3.1	Чистий рух грошових коштів	492990	653731	787337	132,6	120,4
3.2	Чистий рух від всієї діяльності	-7135	134735	68869	-	51,1
3.3	Чистий рух від інвестиційної діяльності	2511241	4955381	2579746	-	-
4. Показники чистого потоку коштів						
4.1	Відношення чистого потоку коштів до підсумку балансу	0,04	0,05	0,06	126,0	120,4
4.2	Відношення чистого потоку коштів до інвестиційного капіталу	0,05	0,06	0,07	129,5	107,8
4.3	Відношення чистого потоку коштів до акціонерного капіталу	0,05	0,07	0,08	128,3	115,3
4.4	Відношення чистого потоку коштів до прибутку від усієї діяльності	-69,09	4,85	11,43	-	235,6
4.5	Відношення чистого потоку коштів до чистого прибутку	0,82	0,76	1,55	92,2	205,4
4.6	Відношення чистого потоку коштів до прибутку від інвестиційної діяльності	-0,56	-0,49	-1,36	-	-
4.7	Відношення прибутку до інвестиційного капіталу	-0,001	0,013	0,006	-	45,7
4.8	Відношення прибутку до прибутку від інвестиційної діяльності	0,01	-0,10	-0,12	-	-
4.9	Відношення прибутку від інвестиційної діяльності до інвестиційного капіталу	-0,09	-0,13	-0,05	-	-
5. Показники використання інвестиційних ресурсів						
5.1	Рівень фінансових доходів на 1 грн. витрат	0,13	0,09	0,1	65,7	110,6

Джерело: складено автором

Узагальнюючи результати проведеного аналізу ефективності інвестиційної діяльності, слід відзначити, що інвестиційні процеси ТОВ «Нова пошта» відбуваються на високому рівні, і компанія є стратегічно цікавою для потенційних інвесторів.

Одним з аспектів реалізації ефективної інвестиційної діяльності є обґрунтування та наявність потрібного обсягу інвестиційних ресурсів, залучення яких не призведе до погіршення результатів основної діяльності компанії.

Основними чинниками, що впливають на розподіл інвестиційних ресурсів, є обсяги та структура капіталовкладень, тривалість інвестування, терміни реалізації проєктів, їх прогресивність і економічна вигідність. Головною метою раціонального формування інвестиційних ресурсів компанії є задоволення потреби та досягнення необхідних результатів від інвестиційної діяльності.

Щодо використання власних ресурсів для інвестування, то можна виділити кілька переваг, таких як простота, розуміння механізму залучення, можливість самостійно визначати обсяги та напрямки витрат, а також можливість вкладання в нематеріальні активи. Проте для багатьох компаній головним джерелом фінансування залишаються кредитні та позикові кошти, що супроводжується певним ризиком, оскільки гроші трансформуються в менш ліквідні активи.

У зв'язку з цим можна запропонувати поетапну оптимізацію складу залучення ресурсів для інвестування:

- спочатку визначити цілі, обсяги та альтернативні джерела;
- наступним кроком є визначення умов та шляхів оптимізації у контексті реалізації конкретного проєкту;
- потім обґрунтувати шляхи оптимізації;
- провести оцінку можливого зростання джерел фінансування;
- прийняти оптимальні співвідношення між обраними джерелами та ресурсами.

Цей алгоритм оптимізації відображає потребу у раціональному управлінні на всіх етапах багатоступеневого процесу, що спрямований на якісну трансформацію наявних інвестиційних ресурсів у грошову форму для реалізації проєкту.

Для вдосконалення інвестиційної діяльності компанії «Нова пошта» слід розробити певні заходи щодо підвищення її ефективності. Модель представлена на рис. 2.12.

Для цього доцільним буде:

- Оптимізувати структуру інвестиційних ресурсів. Визначити структуру наявних ресурсів та оцінити можливість та необхідність залучення інвестицій із зовні;
- Обґрунтувати необхідність процесу капіталовкладень. Визначити чи збільшувати фінансування на відтворення основних засобів чи нарощувати виробничі потужності;

Рис. 2.12 – Модель підвищення ефективності інвестиційної діяльності

Джерело: складено автором

- Зосередити увагу на підвищенні ефективності технологічних аспектів структури капіталовкладень, що передбачає збільшення частки витрат на техніко-технологічну базу та зменшення на будівельно-монтажні операції; модернізацію обладнання тощо. Для покращення фінансового стану важливим є скорочення термінів будівельних проєктів, використання передових матеріалів та сучасних технологій.

- Скорочувати час проектування, від початкової ідеї до введення в експлуатацію. Це підвищить мобільність фінансових вкладень та дозволить компанії скоротити життєвий цикл інвестиційного проєкту.

- Ефективно планувати витрати при складанні кошторису. Це суттєво оптимізує використання капіталовкладень та забезпечить економічність проєктів. Під час розробки потрібно залучати передові технології та використовувати організаційні підходи, обґрунтовувати й використовувати найбільш вигідні альтернативи капіталовкладень, а також точно визначати кошторисну вартість всього проєкту.

- Використовувати економічні методи для стимулювання безперебійного та своєчасного виконання інвестиційного процесу, тобто раціонально використовувати капітальні інвестиції, створити умови для скорочення тривалості інвестиційного процесу.

- Впроваджувати супроводжуючі стратегії, які вирішують питання щодо обґрунтування потреби у коштах для реалізації інвестиційної стратегії, визначати альтернативні джерела фінансування та остаточне узгодження потрібних джерел.

- Формувати інвестиційний портфель, який буде включати оцінку прибутковості та ризиків, передбачати встановлення оптимального співвідношення різних видів інвестицій та вибір найбільш привабливих із прийнятними ризиками та оцінкою ліквідності портфеля.

- Здійснювати поступове управління окремими операціями, а саме розробляти та коригувати бюджет та календарний план проєкту, здійснювати моніторинг програм та операцій, виявляти негативні явища та шляхи їх усунення.

- Залучати стратегічних інвесторів через емісію цінних паперів, що передбачає детальний аналіз бізнес-процесу та використання засобів масової інформації для привертання потенційних інвесторів.

Отже, для розвитку інвестиційної діяльності ТОВ «Нова пошта» важливо не лише збільшувати обсяги послуг через капіталовкладення в технологічне оновлення, а й зосередження інвестиційних ресурсів на "інтелектуальному продукті", що сприятиме покращенню якості бізнес-процесів та переходу компанії на інноваційний рівень розвитку.

ВИСНОВКИ

Після введення воєнного стану економічна ситуація в країні погіршилась, що призвело до призупинення діяльності великої кількості підприємств, багато з яких до цього часу ще не повністю відновили свою роботу.

Різні етапи кризи на підприємствах вимагають впровадження нових методів та моделей управління. Одним з напрямків антикризового управління є інвестиційна діяльність, яка відіграє важливу роль у забезпеченні економічного розвитку підприємства. Аналіз інвестиційної діяльності підприємств в останні роки свідчить про поступове погіршення ситуації в цій галузі.

Інвестиційна активність підприємств охоплює такі процеси: формування початкового капіталу; просте та розширене відтворення капіталу; залучення зовнішніх інвестицій підприємством; ведення зовнішньої інвестиційної діяльності підприємством; скорочене відтворення.

Головними завданнями інвестиційної діяльності підприємств є: забезпечення стабільного та безперебійного соціально-економічного розвитку; ефективне управління ресурсами, оцінка інвестиційних потреб і потенціалу; створення ефективної організаційної структури шляхом розподілу інвестиційного розвитку та отримання результатів інвестиційних операцій; забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства, серед інших аспектів.

Підприємство може здійснювати внутрішні або зовнішні інвестиції. Внутрішні інвестиції стосуються внутрішнього розвитку підприємства і пов'язані з фактичними інвестиціями для оновлення та розвитку нових матеріальних і нематеріальних ресурсів (програмне забезпечення, ноу-хау, патенти, ліцензії). Зовнішня інвестиційна діяльність пов'язана з фінансовими інвестиціями, що передбачають вкладення коштів у різноманітні фінансові інструменти (активи), більшість з яких полягає у придбанні цінних паперів, а також депозитів, цільових банківських вкладів тощо.

Внутрішня інвестиційна діяльність не приносить підприємству негайного прибутку. Цей прибуток здобувається у процесі основної діяльності через зростання, реконструкцію та технічне переозброєння матеріально-технічної бази, а також розширення виробничих потужностей. Прибуток здобувається виключно через зовнішню інвестиційну діяльність у вигляді відсотків та дивідендів.

В першому розділі роботи основна увага приділялася аналізу дефініцій «інвестування» «та інвестиційна діяльність» наданих різними вченими. Визначено його сутність а саме, з економічного погляду - це ресурси у різноманітних формах, які можуть бути залучені до різних інвестиційних об'єктів з метою інвестування.

Також значна увага була приділена вивченню джерел залучення інвестиційних ресурсів, вони можуть бути власні (створені власним бізнесом), боргові або позикові (лізинг, емісія облігацій і т.д.), залучені (акціонування, цільове інвестування і т.д.). Описано методи фінансування: самофінансування; участь у акціонуванні; кредитне або бюджетне фінансування; реалізація заходів безоплатних внесків; змішане фінансування. Також було встановлено переваги і недоліки цих методів. Інвестиційна діяльність передбачає виникнення ризиків. В роботі приділена увага класифікації ризиків, які можуть виникнути в процесі здійснення інвестиційної діяльності. Розглянуто методи оцінки інвестиційних ризиків, способи та доцільність їх використання. Придільена увага визначенню ключових критеріїв, за якими здійснюється оцінка інвестиційної діяльності.

В результаті аналізу інвестиційної діяльності ТОВ «Нова пошта»

В другому розділі кваліфікаційної роботи надана характеристика ТОВ «Нова пошта». Ця компанія є лідером в Україні щодо надання логістичних послуг. «Нова пошта» має високий показник лояльності клієнтів та стійкі конкурентні позиції. Проаналізовано показники господарської та фінансової діяльності компанії. З аналізу видно, що попри воєнний стан компанія змогла стабілізувати рівень прибутку та максимально відновити діяльність. Придільена увага структурі витрат компанії, найбільшу питому вагу яких складають витрати на оплату праці. При аналізі

економічних показників визначено, що компанія «Нова пошта» ефективно розподіляє наявні активи.

Визначено інвестиційний портфель компанії «Нова пошта». Застосовано процедуру аналізу інвестиційної діяльності та визначено за допомогою неї основні показники. При аналізі руху коштів у результаті інвестиційної діяльності дійшли висновку, що компанія «Нова пошта» отримує прибуток.

В завершальній частині другого розділу, базуючись на проведеному дослідженні, були визначені необхідні напрями для підвищення ефективного використання інвестиційних ресурсів ТОВ «Нова пошта». Ці напрями включають: оптимізацію структури інвестиційних ресурсів; перетворення відновлювальної структури капіталовкладень; виявлення можливостей скорочення тривалості інвестиційного циклу на всіх етапах реалізації; розгляд оптимальних альтернатив проектно-кошторисних аспектів; застосування економічних методів для управління процесом інвестування; впровадження механізму обґрунтованого формування необхідних ресурсів для інвестування та відповідного інвестиційного портфелю; створення іміджу зацікавленості інвесторів у придбанні цінних паперів компанії, та інші.

Отже, у рамках дипломної роботи були розглянуті теоретичні основи залучення інвестиційних ресурсів, проведена загальна оцінка фінансово-господарської та інвестиційної діяльності ТОВ «Нова пошта», а також запропоновані заходи, які відкривають можливості для більш раціонального залучення та використання інвестиційних ресурсів компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1561-XII (1561-12) від 18.09.91 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Білик Р.С. Інвестиційний потенціал інноваційного розвитку національних економік та шляхи його модернізації. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 3. С. 18-28.
3. Богуславська С.І. Інвестиційна діяльність на сучасному етапі розвитку економіки регіону / С.І. Богуславська // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – 2013. – № 1. – С. 161–168 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2013_1_35.
4. Бондар М.І. Інвестиції та джерела фінансування інвестиційних ресурсів в обліку. *Фінанси, облік і аудит*. 2010. № 15. С. 220-226.
5. Боярко І. М., Гриценко Л. Л. Інвестиційний аналіз. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 400 с.
6. Бутко М.П., Бутко І.М., Дітковська М.Ю. та ін. Менеджмент інвестиційної діяльності: підручник за ред. М. П. Бутка. Київ: ЦУЛ, 2021. 480 с.
7. Вініченко, І. І., Самілик, Т. М., Олексюк, В. О. Бізнес-процеси в теорії інвестиційної діяльності підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 18, С. 22-27. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/18_2021/4.pdf
8. Гетьман О.О. Економіка підприємства: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. Київ: Центр навч. літ-ри, 2006. 488 с.
9. Данілов О.Д. Інвестування: Навчальний посібник / О.Д. Данілов, Г.М. Івашина, О.Г. Чумаченко. Київ: «Видавничий дім «Комп'ютерпрес»», 2001. 364 с.
10. Дорошенко Т.В. Формування оптимальної структури інвестиційних ресурсів на підприємстві. *Фінанси України*. 2002. № 9. С. 134-137.
11. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т1 / Редкол.: С.В. Мочерний

(відп.ред.) та ін. Київ: Видавничий центр «Академія», 2000. 864 с.

12. Запорожець Г. В. Теоретико-методичні засади управління інвестиційними ресурсами організації. *Бізнес Інформ*. 2020. №4. С. 433–439. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-433-439>

13. Запухляк І. Б., Петрина М. Ю. Людський фактор інтелектуальних ресурсів як головний у забезпеченні готовності підприємства до змін. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2019. № 1. С. 17–24.

14. Затонацька Т.Г. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки / Т.Г. Затонацька, В.Л. Отець-кий // *Фінанси України*. – 2006. – № 7. – С. 38–49.

15. Захарін, С. В., Іщенко, І. С. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання в умовах існуючих викликів. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2023. № 7. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-02>

16. Зінченко О.А. Інвестиційні ресурси: сутність, механізм залучення та роль в економічному розвитку підприємства / О.А. Зінченко, Д.О. Павліцій, Д.С. Зінченко / REPORTER OF THE PRIAZOVSKYI STATE TECHNICAL UNIVERSITY. 2017. №33. С. 50-57.

17. Інвестиційна активність підприємств з виробництва продукції з високою доданою вартістю в умовах обмежених ринків: парадигма та механізми забезпечення: монографія / Н.Ю. Брюховецька, І.П. Булеєв та ін.; НАН України, Інститут економіки промисловості. Київ, 2019. 388 с.

18. Караван, Н. А. Класифікація інвестицій та обґрунтування вибору критеріїв їх ефективності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 1. С.13-17.

19. Квасницька Р.С. Дефініційний аналіз поняття «інвестиційна діяльність» / Р.С. Квасницька // *Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки*. – 2014. – Вип. 26. – С. 198–203 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvbdfa_2014_26_26.

20. Козяр Н. О. Сучасний стан та перспективи використання інвестиційного потенціалу аграрного сектору України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 16. С. 54–60.
21. Лузченко Я.О. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів: навч. посіб. Київ: Ельга, 2004. 208 с.
22. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підручник / Т.В. Майорова. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
23. Мойсеєнко І., Ревак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 276 с.
24. Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І. Економічний енциклопедичний словник: Т.1 / За ред. С.В. Мочерного. Львів: Світ, 2005. 616 с.
25. Новікова М. М., Боровик М. В., Бубирьов Є. А. Теоретичні аспекти управління організаційними змінами на підприємстві. *БІЗНЕС ІНФОРМ*. 2022. №10. С. 219 – 225.
26. Офіційний сайт ТОВ «Нова пошта» URL: <https://novaposhta.ua/partners/id/11113>
27. Панчишин С.М. Макроекономіка: [навч. посіб.] / С.М. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.
28. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні. Київ: Лібра, 1998. 392 с.
29. Петрина М.Ю., Кочкодан В.Б. Особливості реалізації інноваційного потенціалу технопарків провідних країн світу. *Інфраструктура ринку*. 2020. №39. С.83-90. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/39-2020>
30. Причепа І. В., Сметанюк О. А., Ратушняк О. Г. Інвестиційна політика європейського союзу в межах зовнішньоекономічних зав'язків з Україною. Ефективна економіка. 2020. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_5_34
31. Про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості

операцій страховика: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 7 червня 2018 року. № 850. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z078218#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z078218#Text)

32. Різник, Д. Інвестиційна діяльність в Україні після повномасштабного вторгнення в Україну. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-60>

33. Скоробогатова, Н. Є. Інвестування: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського. 2022. 147 с.

34. Соколов С.А. Формування та підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів підприємств (на матеріалах підприємств чорної металургії України): Дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / Київ. нац. екон. ун-т. К., 2002. 179 с.

35. Стельмашук А.М. Державне регулювання економіки / А.М. Стельмашук. – Тернопіль: Астон, 2001. – 345 с.

36. Ткачук В. І., Плотнікова М. Ф., Овдіюк О. М., Куриленко Д. В., Назімов І. Г. Інноваційний вектор управління інвестиційною та антикризовою діяльністю підприємств. *Агросвіт*. 2022. № 3. С. 57–63.

37. Федоренко В. Г., Гойко А.Ф. Інвестознавство: Підручник / За наук. ред. В. Г. Федоренко. 2-ге видання, перероблене Київ: МАУП, 2002. 408 с.

38. Феняк Л.А. Теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційних ресурсів підприємств. *Ефективна економіка*. 2017. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5663>

39. Харчук С. А. Стан інвестиційної діяльності підприємств України в умовах економічної нестабільності. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 66–72.

40. Цвейг Джейсон, Грем Бенджамін. Розумний інвестор. Стратегія вартісного інвестування. Київ: Наш формат, 2019. 544 с.

41. Чорна М.В. Формування ефективною інвестиційної політики підприємства: монографія / М.В. Чорна, С.В. Глухова. Харків: ФОП Шейніна О.В., 2020. 210 с.